

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 254: Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

Af kirkeministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 24/4 96. Første behandling 2/5 96. Betænkning 2/5 96. Anden behandling 9/5 96).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 111 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Tredje behandling af lovforslag nr. L 220: Forslag til lov om undersøgelse af Nørrebro-sagen.

Af justitsministeren (Bjørn Westh).

(Fremsat 13/3 96. Første behandling 20/3 96. Betænkning 2/5 96. Anden behandling 7/5 96).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Addi Andersen (CD):

Når jeg går på talerstolen i dag i denne sag, så er det, fordi jeg føler mig forpligtet til kort at forklare, hvorfor jeg ikke vil stemme for justitsministerens forslag.

Lige siden de ulyksalige hændelser på Nørrebro og både før og efter min indtræden i Folketinget i 1995 har jeg offentligt talt politiets sag og talt imod at sætte endnu en undersøgelse i gang.

Det grundlæggende ansvar ligger efter min bedste overbevisning hos de uromagere, der var årsag til balladen, og der er ikke under behandlingen af dette lovforslag kommet noget frem, som ændrer min overbevisning.

Der har været undersøgelser nok. Undervejs er der opstået et dilemma i forbindelse med Ombudsmandens redegørelse, og det gør, at justitsministeren har ment det nødvendigt at fremsætte dette forslag om en tredje undersøgelse. Den vurdering tager jeg til efterretning, men jeg må stemme imod lovforslaget her ved tredje behandling.

Pia Kjærsgaard (DF):

Da Dansk Folkeparti ikke er betænkingsberettiget i Retsudvalget, skal jeg kort redegøre for vores holdning til Nørrebro-sagen.

Der skal ikke herske tvivl om, at Dansk Folkeparti naturligvis stemmer imod. Vi har diskuteret og diskuteret og diskuteret den Nørrebro-sag. Jeg tror ikke, der kan vendes flere sten i selve lovforslaget. Så selvfølgelig stemmer Dansk Folkeparti imod.

Jeg kan på baggrund af den mediedebat, der har været i weekenden og et par dage før den, ikke nære mig for at fiske lidt efter De Konserveratives og Venstres holdninger til en folkeafstemning om det her forslag.

Jeg må indrømme, at det var overraskende for Dansk Folkeparti, at den konservative ordfører, hr. Helge Adam Møller, og senere hr. Ivar Hansen fra Venstre var fremme i pressen om, at der skulle afholdes en folkeafstemning om Nørrebro-sagen.

Når vi i Dansk Folkeparti var overraskede, så skyldes det selvfølgelig, at vi synes, der er mange ting, der skal til folkeafstemning. Der burde være langt flere ting, som Folketingets politikere spurgte vælgerne om, inden de kom til udførelse.

Jeg er ikke sikker på, må jeg så sige, at Nørrebro-sagen er den allerbedste sag. Der er mange andre sager, som det havde været mere rimeligt at tage en folkeafstemning om, f.eks. udlændingesagen. Vi diskuterer også jævnlige, om forskellige forbehold inden for EU skal til folkeafstemning osv. osv. Hver gang er det jo blevet afvist af Venstre og De Konserverative.

Men pludselig kunne man altså i pressen læse, at der lå en meget skarp trussel fra V og K om at lægge Nørrebro-sagen ud til folkeafstemning, hvis det fornødne antal folketingsmedlemmer ville skrive under på kravet om en fol-

keafstemning. Det tilslutter Dansk Folkeparti sig bestemt, for vi synes, det er godt at høre vælgerne i mange væsentlige spørgsmål. Venstre og De Konservative kunne godt selv skaffe det fornødne antal folketingsmedlemmer – det skulle være 60 medlemmer – men der er ingen tvivl om, at Dansk Folkeparti ville tilslutte sig kravet.

Det, der jo nok ville ske, var, at justitsministeren ville trække lovforslaget tilbage. Vi tror egentlig ikke, det ville komme så vidt, at forslaget kom ud til en folkeafstemning. Og når forslaget blev trukket tilbage, så tror vi, at mange ville sige: Fint, det var det. Nok om det. Nu skal vi ikke diskutere den sag mere. Der skal ikke foretages en ny undersøgelse. Vi ønsker ikke at foretætte med den sag.

Det, der kan undre, er, at der ikke har været nogen røster her nu. Er det kun i pressen, og er det tomme trusler? Er det som de tomme tønder, der buldrer mest, eller hvordan forholder det sig med Venstre og De Konservative?

Tom Behnke (FP):

Allerførst synes jeg, det er på sin plads at rose fru Addi Andersen for modet til indtage en selvstændig holdning til det her forslag, en holdning, som jeg deler hundrede procent. Lovforslaget her er et temmelig dårligt forslag, som burde være stemt ned for længe siden.

Der skal ikke være tvivl om, at det var de autonome, der startede balladen på Nørrebro, og det var de autonome, der var årsag til, at der blev så meget ballade, som der gjorde. Der har været lavet adskillige undersøgelser, undersøgelse på undersøgelse, og undersøgelse af undersøgelse osv. osv.

Allerede på et tidligt tidspunkt viste det sig, at de autonome naturligvis på ingen måde ønskede at samarbejde om at få belyst denne sag. På et ret tidligt tidspunkt vendtes undersøgelsen derfor til en urimelig mistænkeliggørelse af politiets indsats, en helt unærmelig mistænkeliggørelse, som ikke hører nogen steder hjemme.

Ud over adskillige undersøgelser har der været adskillige – der har nok været tusindvis – af avisartikler, fjernsynsudsendelser og radioudsendelser, og eksperter, menige borgere osv. har ytret sig. Sagen har været vendt på kryds og tværs. Alt, hvad der kan komme frem i den sag, er kommet frem.

Spørgsmålet er derfor: Hvad kan en ny undersøgelse føre til? En ny undersøgelse kan ikke føre til noget som helst nyt. Det eneste, man behøver at gøre, er at sammenholde de under-

søgelser, der allerede har været, og hvis ministeren så føler anledning til at placere et ansvar et eller andet sted – hvilket jeg har svært ved at forestille mig – kan ministeren gøre det allerede i dag.

Jeg har stærkt på fornemmelsen, at denne nye undersøgelse skyldes, at justitsministeren på et tidligt tidspunkt var for hurtig og kom til at tale over sig og sige, at nu måtte det så også undersøges. Ministeren burde være mand nok til at trække dette forslag tilbage og meddele klart og tydeligt, at hvis der skal placeres et ansvar nogen steder, så vil Justitsministeriet sørge for, at det sker. Det behøver man ikke endnu en undersøgelse til.

Den undersøgelse, der lægges op til, og hele konstruktionen i undersøgelsen er også temmelig betænkelig. Det er temmelig betænkeligt, som retssikkerheden og grænserne for retssikkerhed flyder i det her forslag og i den undersøgelse, der vil komme.

Vi har derfor allerede på et tidligt tidspunkt givet udtryk for, at hvis ikke lovforslaget bliver stemt ned, vil vi iværksætte en underskriftsindsamling med henblik på at få forslaget ud til folkeafstemning.

Underskriftsindsamlingen er startet. Vi har foreløbig fået 11 underskrifter, og vi vil fortsætte umiddelbart efter, at vi er færdige med forhandlingerne her i dag. Så må vi se, hvor mange der står ved de udtalelser, de er kommet med til medierne om, at dette forslag bør komme ud til en folkeafstemning.

Undersøgelser af befolkningens holdning til forslaget viser jo klart og tydeligt, at befolkningen ikke ønsker flere undersøgelser. Det er et markant flertal af befolkningen, der siger: Nu må det være nok! Hvis ministeren vil træffe nogle afgørelser, så må ministeren gøre det på det grundlag, der foreligger i øjeblikket.

Men jeg tror slet ikke, at vi når så langt, at vi får en folkeafstemning, end ikke, hvis vi får samlet de 60 underskrifter. Jeg er helt sikker på, at regeringen alene ved tilkendegivelsen af, at der er 60 folketingsmedlemmer, der ønsker en folkeafstemning, vil trække lovforslaget tilbage og undlade at gennemføre det.

Men som sagt: Umiddelbart efter at vi er færdige med forhandlingerne i dag, vil vi fortsætte vores underskriftsindsamling, og så må vi appellere til de partier, der offentligt har tilkendegivet, at de ønsker, at dette lovforslag bliver sendt til folkeafstemning, om at stå ved deres ord og skrive under på underskriftsindsamlingen.

Ulla Tørnæs (V):

Venstre havde helst set, at det ikke var kommet så vidt, at vi skulle til at trykke på knapperne om det her lovforslag. Venstre havde helst set, at justitsministeren ikke havde ladet sig påvirke af visse radikale politikere og andre venstrefløjspersoner. Dermed havde vi undgået, at dette lovforslag var blevet bragt på Folketingets bord.

Vi er imod en ny undersøgelse af begivenhederne på Nørrebro her 3 år efter, at de terrorlignende episoder fandt sted. Vi tror ikke på, at der kommer noget som helst nyt frem, hvorfor undersøgelsen blot vil blive en lang og opslidende proces for politiet og for mange andre. Jeg skal her blot henvise til det betækningsbidrag, vi har afgivet til lovforslag nr. L 220.

Så skal jeg til fru Pia Kjærsgaard og hr. Tom Behnke sige, at Venstre på intet tidspunkt under behandlingen af L 220 har givet udtryk for, at vi ønskede, at dette lovforslag skulle til folkeafstemning. Venstre er ikke tilhængere af folkeafstemning om dette lovforslag om nedsættelse af yderligere en undersøgelseskommission, da det må anses for at være et ikke særlig velegnet tema for en folkeafstemning.

Helge Adam Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti stemmer imod det her lovforslag – det kommer sikkert ikke bag på nogen – og vi gør det meget bevidst. Vi gør det af tre grunde:

Vi siger nej, fordi der ikke er noget som helst belæg eller bare sandsynlighed for, at der kommer afgørende nyt frem.

Vi siger også nej – og det er hovedårsagen – fordi vi synes, det er urimeligt og uanstændigt over for de snesevis, ja vel hundredvis, af betjente, som skal afhøres endnu en gang på et tidspunkt, hvor det vil være 3 eller 4 år siden, at de første gang blev afhørt. Vi mener faktisk, det er psykisk terror mod nogle mennesker, som har forsøgt at få lagt disse ulykkelige begivenheder bag sig, at vi tvinger dem til endnu en gang at få rippet op i det, der har kostet adskillige af dem deres stilling, simpelt hen på grund af de fysiske eller psykiske skader, som de på samfundets vegne pådrog sig for 3 år siden. Vi synes, man skulle se fremad i stedet for.

Jeg kan heller ikke lade være med at nævne, at når man nærlæser lovforslaget, så er der jo ikke nogen tvivl om, hvem det er man vil forfølge med lovforslaget. Jeg gør opmærksom på, at de, der startede urolighederne, de, der gennem-

førte urolighederne, de, der kastede brostenene, tændte bålene og kvæstede politifolkene, er nævnt én eneste gang – ikke i selve lovforslaget, men i bemærkningerne – mens politiet, som udførte det, de var sat til af justitsministeren og af Folketinget, er nævnt 26 gange i lovforslaget; så man ved godt, hvem det drejer sig om.

Og så til sidst om folkeafstemning: Det har været diskuteret i den konservative folketingsgruppe, og vi har besluttet, at vi ikke vil støtte et ønske om folkeafstemning. Det er der mange forskellige grunde til. En af grundene er, at § 42 i grundloven vel især er beregnet til meget store og afgørende sager, og selv om vi synes, dette her er en afgørende sag, så må det jo trods alt siges, at så stor er den heller ikke, sammenlignet med andre lovforslag.

Og så kommer der noget andet til: Vi er ikke et sekund i tvivl om, at en folkeafstemning vil blive vundet, forstået på den måde, at der vil være et flertal, der siger nej til yderligere undersøgelser, men det er jo ikke nok til, at lovforslaget bortfalder. Grundloven kræver, at mindst 30 pct. af dem, der deltager i afstemningen, stemmer ja til, at loven skal bortfalde. Det vil sige, at det er langt over 1 mio. danskere, som skal møde op midt i sommervarmen, og det er vi ikke overbevist om, at de vil gøre. Og vi kan altså ikke medvirke til at smide snesevis af millioner kroner ud til en folkeafstemning og alligevel få gennemført den lov, som vi er imod. Det er nogle af de ting, der er indgået. Derfor ønsker vi ikke en folkeafstemning om dette.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg vil godt bare understrege – og det er jo så til Venstre og De Konservative – at Dansk Folkeparti ikke på noget tidspunkt har stillet et krav om en folkeafstemning om dette lovforslag, som Venstre og De Konservative så skulle efterkomme. Kravet kom jo fra Venstre – Venstres gruppeformand endda – og De Konservative. Jeg skal citere fra Politiken Søndag: »... Venstres gruppeformand, Ivar Hansen, der kalder kravet« – om en folkeafstemning – »seriøst«.

Jeg har også hørt det i Radioavisen. Der har i det hele taget været meget fremme i medierne om en folkeafstemning, ikke fra Dansk Folkepartis side, men fra Venstres og De Konservatives. Vi tager bare tråden op og siger, at principielt er vi jo tilhængere af mange folkeafstemninger. Jeg sagde også, at det måske nok ikke var det mest velegnede forslag; men det skal vi som

politikere ikke sætte os til dommere over overhovedet, og kan en sag komme til folkeafstemning, så er det fint.

Så er der de mange ricisi, som hr. Helge Adam Møller nævner. Det kan være, at der ikke er nok, der stemmer, og at folk er på sommerferie, har vi kunnet læse. Ja, og folk tager på juleferie, og der sker så meget i befolkningen. Men uanset hvordan det ender, så må Folketingets politikere naturligvis bøje sig for det; sådan er det.

Men jeg vil godt henvise til § 42, for det er den, som Venstre og De Konservative har brugt. Der står i stk. 3:

»Når der er begæret folkeafstemning om et lovforslag, kan Folketinget inden for en frist af fem søgnedage fra forslagens endelige vedtagelse beslutte, at forslaget skal bortfalde.«

Det er faktisk det, som Dansk Folkeparti tror vil ske. Hvis der virkelig skulle være nok folketingsmedlemmer – og det kan der jo nemt blive – der med deres underskrift tilkendegiver, at de ønsker lovforslaget til folkeafstemning, mon så ikke regeringen med justitsministeren i spidsen vil tage en dyb indånding og lettet sige: Fint, så bortfalder forslaget.

Og det ville jo egentlig være godt. Er det, vi egentlig ønsker, ikke, at vi ikke skal igennem en ny procedure med en undersøgelse, der efterfølger undersøgelse på undersøgelse på undersøgelse? Hvorfor i alverden springer man i målet, når man nu er kommet med den – tomme, som den altså var – trussel om en folkeafstemning? Det synes jeg er ærgerligt; men sådan er der jo så meget.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt have lov til at gøre tre bemærkninger til den debat, der nu er rejst her under tredjebehandlingen.

For det første vil jeg godt sige til hr. Helge Adam Møller, at jeg synes, det er nogle ret uprincipielle argumenter, hr. Helge Adam Møller drager frem, angående spørgsmålet, om der skal være folkeafstemning eller ej. Jeg forstod på hr. Helge Adam Møller, at hans overvejelser gik på, hvorvidt det var muligt at vinde folkeafstemningen, og det synes jeg faktisk er temmelig uprincipielt.

I Enhedslisten har vi den opfattelse, at der er nogle spørgsmål, vi mener er gode at tage folkeafstemning om, fordi de er principielt vigtige og har en afgørende betydning, og så mener vi, at folket skal træffe en beslutning, ganske uanset

om det aktuelt ser ud til, at vi vil vinde afstemningen, eller til, at vi ikke vil vinde afstemningen. Jeg mener, at Det Konservative Folkeparti har en meget uprincipiel holdning, hvis det, hr. Helge Adam Møller sagde, var et udtryk for Det Konservative Partis holdning til folkeafstemninger.

For det andet sagde hr. Helge Adam Møller, at de, der startede urolighederne, jo ikke var nævnt i det her lovforslag. Der må jeg altså ligesom under førstebehandlingen gøre opmærksom på, at de, der blev anholdt under urolighederne, er blevet dømt. De er faktisk tre gange blevet trukket gennem retten, og de er blevet idømt alvorlige fængselsstraffe – mig bekendt op til over et års fængsel – og det vil sige, at de folk er straffet.

Det er jo ikke det, vi snakker om her. Det, vi snakker om, er: Hvorfor kom det så vidt, at det var nødvendigt at skyde på en række personer, som man bagefter ikke kunne anklage for at have gjort noget kriminelt? Hvordan kunne det være, at man skød på en række personer, som ikke kunne anklages for at gøre noget kriminelt? Det er det afgørende spørgsmål.

Og så vil jeg for det tredje sige, at både hr. Helge Adam Møller og fru Ulla Tørnæs argumenterer med, at der under alle omstændigheder ikke vil komme noget nyt frem omkring begivenhederne den 18. maj 1993, og det bruger de som et meget væsentligt argument for ikke at stemme for denne undersøgelse.

For mig lyder det lidt hult. Under førstebehandlingen tilbød jeg jo både Venstre og De Konservative, at vi kunne samarbejde om at tage den del ud, der netop handlede om undersøgelsen af selve 18. maj-urolighederne, hvis vi bibeholdt det, der for mig og for Enhedslisten er det helt afgørende, nemlig en undersøgelse af, hvorfor en undersøgelse ikke blev gennemført, dengang det var muligt at gennemføre den, dvs. lige efter begivenhederne. Men Venstre og De Konservative ønskede jo ikke at gå ind i den debat. Venstre og De Konservative ønskede under alle omstændigheder at stemme forslaget ned, og derfor er det altså hul tale, når man nu bruger det som argument for at stemme imod forslaget.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Fru Ulla Tørnæs mente ikke, at forslaget var egnet til en folkeafstemning. Den holdning kan man jo godt have, men så synes jeg, man skal

have nogle argumenter for, hvorfor den ikke er egnet til det.

Det er et fuldstændig klart og præcist spørgsmål, der kan sendes ud til afstemning. Der er ingen tvivl om, hvad man mener, hvis man stemmer ja, og hvad man mener, hvis man stemmer nej. Spørgsmålet er klart, og svaret vil være klart. Det er et nøje afgrænset emne, og efter den debat, der har været, vil alle i befolkningen være i stand til at forholde sig til spørgsmålet. Så hvorfor er forslaget ikke egnet til en folkeafstemning?

Ja, hr. Helge Adam Møller sagde det måske eller forsøgte i hvert fald at sige det: at det er, fordi det gør man kun i store, afgørende sager. Den sag er måske en lille sag på papiret, men det er sandelig en stor sag, når vi taler om retsbevidstheden i det her land. Det er helt afgørende for den retsbevidsthed, der er, om man igen og igen skal lave disse undersøgelser, og derfor er spørgsmålet af meget, meget stor og afgørende betydning.

Det, som politiet gjorde, var, at de med livet som indsats, med livet som indsats, gjorde, hvad de kunne for at opretholde ro og orden i det samfund, som vi alle sammen godt kan lide at være i. Og hvad er så takken for det? Hvad er det for en tak, man sender til de politifolk, der med livet som indsats gjorde, hvad de kunne? Man mistænkeliggør politiet. Man trækker politiet igennem maskinen igen og igen og igen. Det er en mistænkeliggørelse af politiet, som blot har udført deres opgave og levet op til deres forpligtelse.

Det er kommet så vidt, at man i politiets egne rækker taler om »18. maj-syndromet«, altså det, at politiet ikke tør gribe til den nødvendige magt selv i meget, meget farlige situationer. Vi så det for kort tid siden på Strøget i Århus, hvor politiet ikke turde bruge den fornødne magt over for en knivstikker, fordi man var bange for, hvad konsekvensen ville blive.

Jeg siger tillykke til regeringen. Nu har man fået en holdning i samfundet til politifolk: Det er nogle, der tuller rundt og følger ænder over gaden, og de autonome kan så uden problemer få lov til at brænde byen af og hærge, som de har lyst til.

Margrete Auken (SF):

Bortset fra drøftelserne om det betimelige i at lave folkeafstemning kan jeg ikke høre, at der er noget nyt, som vi ikke har vendt før, i denne debat i dag – og så burde man selvfølgelig være blevet på sin plads.

Men det er måske mest for balancens skyld, at jeg godt vil understrege – også over for hr. Søren Søndergaard – at SF stadig væk betragter skyderierne som den virkelig alvorlige begivenhed og ikke klummer og pjat i Justitsministeriet bagefter. Derfor bliver jeg lidt pikeret over, at hr. Søren Søndergaard siger, at det jo er opklaret, med næsten samme argument som hr. Tom Behnke, når han siger, at der har været så mange avisartikler. Som om det var en måde at få opklaret sagerne på, at der har været en masse avisartikler.

Det er ikke opklaret. Det er ikke opklaret, hvad der skete på Sankt Hans Torv. Det kan godt være, vi ikke kan finde frem til det, men det er det, vi så skal forsøge denne gang.

Dette er for så vidt til hr. Tom Behnke, og det er sagt før: De autonome har været slæbt igennem retten. Vi kan diskutere, om det har været en ordentlig behandling af dem, men sådan har vores retssystem altså fungeret, og det er simpelt hen svindel, når hr. Tom Behnke siger, at de ikke er blevet det. Det er svindel, også når de andre borgerlige ordførere siger – Venstre har ikke sagt det, men det har de andre – at det ikke har været i fokus.

Retssystemet har været meget i fokus, og det er en skandale, at hr. Tom Behnke ikke vil respektere vores retssystem.

Derefter kommer så spørgsmålet om, hvem det er, der skal undersøges, og uanset hvor tit hr. Tom Behnke siger, at det er politiet, vi skal undersøge, er det jo ikke rigtigt. Det er først politiets ledere og derefter Justitsministeriets folk og den daværende justitsminister – altså Folketingets nuværende formand – som skal undersøges. Jeg synes, det er plat at blive ved med at køre frem med, at det er politiet, vi er ude efter, når det udtrykkelig står i lovforslaget, at det ikke er tilfældet.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

For god ordens skyld bliver jeg nødt til at sige til fru Margrete Auken, at jeg har overhovedet ikke udtalt, at Nørrebrobegivenhederne var opklaret eller oplyst. Det har jeg overhovedet ikke sagt. Det eneste, vi har sagt fra Enhedslistens side, er, at vi tvivler overordentlig meget på, at det er muligt at komme længere i opklaringen, efter at der er gået så lang tid. Det er det eneste, vi har sagt, og det afgørende for os er: Hvorfor blev de ting ikke undersøgt på det tidspunkt, da det var muligt at undersøge dem? Angående de øvrige

spørgsmål i sagen er SF og Enhedslisten jo enige, så der er ikke nogen grund til at diskutere dem.

Og så vil jeg sige til hr. Tom Behnke, at vi er langt ude, hvis vi prøver at bilde den danske befolkning ind, at det danske politi ikke tør skyde på en knivstikker, fordi det er bange for at blive anklaget på grundlag af en undersøgelse af Nørrebroulighederne. Så er man virkelig langt ude. Og hvilke eksempler har hr. Tom Behnke på, at politibetjente, der har skudt på folk eller har forsvaret sig over for folk, der har angrebet dem, er blevet dømt, eller at det bare er blevet foreslået at få sagen undersøgt? Det er altså helt uforståeligt.

Hr. Tom Behnke skal også huske, at de folk, man fandt frem til, blev trukket i en retssag og blev idømt alvorlige fængselsstraffe. Men det glemmer hr. Tom Behnke i sin iver efter at forklare, at nu kan bz-typer bare brænde byen ned, uden at der sker noget. Hvis man har den opfattelse, at 1 års fængsel ikke er nogen straf, er det selvfølgelig klart, at de er sluppet fri, men jeg ved ikke, om hr. Tom Behnke kunne tænke sig at komme 1 år i fængsel.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det, der står tilbage, og det, der ikke kan tilbagevises af nogen ordfører, er, at sagen er drejet til at være en mistænkeliggørelse af politiets indsats.

Nogle ganske få af de autonome, der deltog, er blevet dømt for det, de gjorde. Sådan er det, og her har retsmaskineriet fungeret, som det skulle. Man har kørt nogle retssager, de, der skulle dømmes, er blevet dømt, og de, der skulle frikendes, er blevet frikendt. Sådan er det.

Men det er ikke det, vi diskuterer i dag. Det, vi diskuterer, er holdningen til det, der foregik, og hvad der skal ske efterfølgende. Der er altså et klart socialistisk flertal her i Folketinget, som har den opfattelse, at politiet skal mistænkeliggøres. Det er det, vi tager afstand fra, og vi havde håbet, at vi kunne lave en underskriftsindsamling, så lovforslaget skulle ud til folkeafstemning. Jeg kan forstå på de tilkendegivelser, der er givet, at det stort set ikke kan betale sig at starte denne underskriftsindsamling, men de forskellige partier skal nu alligevel have tilbudet.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Det er bare for at præcisere et par ting.

Jeg tror, at selve substansen i lovforslaget er diskuteret mange, mange gange, så det vil jeg ikke gå ind i. Men det, jeg synes har været interessant ved denne tredjebehandling, har som sagt været Venstres og De Konservatives tanker om, at forslaget skulle til folkeafstemning, og lad nu være med at afvise det. Det er simpelt hen utroværdigt, hvis man afviser, at der har været tanker fremme i pressen fra Venstre og De Konservative om det.

Som jeg sagde før, regner jeg med, at regeringen ville trække forslaget tilbage, hvis der kom tilstrækkelig mange underskrifter. Det er en tredjedel af Folketingets medlemmer, der skal skrive under, og det kunne vi mageligt få med alle dem, der har tilkendegivet, at de støtter tanken. Og hvis regeringen ikke trækker forslaget, er det altså det foreliggende forslag, der skal være folkeafstemning om og stemmes ja eller nej til. Sådan er det.

For god ordens skyld vil jeg bare sige, at jeg synes, man skal være meget varsom med at fremsætte nogle trusler, som man måske overhovedet ikke vil bruge. Det er ikke godt for kommende sager, som det måske kunne være mere vigtigt at sende til folkeafstemning end lige netop Nørrebro-sagen. Det er simpelt hen utroværdigt, hvis man bare kommer med trusler, som senere viser sig at være noget forblømt snak, og der er desværre nok sket det for Venstre og De Konservative, at de er kommet lidt for langt ud. De har malet sig selv op i et hjørne og har svært ved at komme ud igen, men det er bare synd for en så god sag som en folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg takker fru Pia Kjærsgaard for den store interesse for det, der foregår på Venstres gruppemøder, men jeg kan hilse og sige, at det ved fru Pia Kjærsgaard naturligvis ikke noget om.

Efter at Fremskridtpartiet rejste spørgsmålet om folkeafstemning, har vi diskuteret det i Venstre og overvejet det meget nøje, fordi vi er indædte modstandere af dette lovforslag. Vi synes, lovtæksten er en gang makværk, og vi synes, justitsministerens svar til udvalget er under al kritik. Vi har ikke fået svar på det, vi spurgte om, og vi aner ikke, om der skal afhøres tusindvis af mennesker, og hvordan deres retsstilling er.

Det er en gang makværk, som vi er torndende imod, og derfor er det naturligt at overveje en folkeafstemning. Men vi er nået frem til, at netop fordi det er en konkret sag, er den ikke egnet til folkeafstemning. Sager, der skal til folkeafstemning, skal vedrøre overordnede principper, som befolkningen kan tage stilling til, og ikke konkrete problemer og konkrete undersøgelser.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg er overhovedet ikke interesseret i at vide, hvad der foregår på Venstres gruppemøder. Ellers tak!

Men til trods for lidt uoverensstemmelser en gang imellem i pressen er Venstre og De Konservative jo enige om mange ting. Hr. Helge Adam Møller har i hvert fald meldt helt klart og konkret ud i pressen, at Venstre og De Konservative seriøst overvejede at sende lovforslaget til folkeafstemning, og Venstres gruppeformand har sagt til Politiken Søndag, at kravet var seriøst. Så bliver man selvfølgelig lidt opildnet, når man selv er tilhænger af folkeafstemninger, og siger: Fint, det er da godt, hvis vi kunne få en prøve på det her!

Men med risiko for at forlænge debatten fristes jeg til at spørge, hvad Venstre synes, det vil være relevant at sende ud til folkeafstemning. Det er jo sådan, at hver evig eneste gang der kommer et krav om det her fra Folketingets talerstol – det være sig i udlændings spørgsmål og i mange andre spørgsmål – melder Venstre fra, og det er jo i virkeligheden det, det drejer sig om: Venstre ønsker slet, slet ikke folkeafstemninger.

Hvis man virkelig mener ligesom jeg, at dette lovforslag er en gang makværk, kunne man da tage det standpunkt, at man ønskede, at vælgerne også skulle sige nej til det makværk. Det ville da være fint at kunne sige over for landets justitsminister og over for landets regering, at sådan noget skidt ønsker vi ganske enkelt ikke. O.k., vi har prøvet, men jeg vil stadig sige til både Venstre og De Konservative: Vær lidt mere seriøse, næste gang der kommer krav om en folkeafstemning, og følg op på det! Det ville være godt at måle stemningen hos landets vælgere på andre områder.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg vil alligevel gerne komme med en enkelt bemærkning bl.a. på baggrund af fru Birthe Rønn Hornbechs meget stærke ordvalg. Jeg vil i

øvrigt også gøre opmærksom på, at der er svaret på alle spørgsmål, og at der er blevet svaret for lang tid siden.

Når fru Birthe Rønn Hornbech mener at kunne tillade sig at sige, at der er tale om et makværk, synes jeg også, jeg kan tillade mig at pege på bare én ting i det betækningsbidrag, Venstre og Fremskridtspartiet har udarbejdet i fællesskab. Der står, at selve det at blive indkaldt til at afgive forklaring – altså selve indkaldelsen – vil indebære en mistænkeliggørelse af de pågældende, ligesom det er uafklaret, hvilken retsstilling der tilkommer de afhørte.

Jeg kan simpelt hen ikke forstå, at en jurist som fru Birthe Rønn Hornbech kan lægge navn til, at bare det at blive indkaldt for at skulle vidne i retten er mistænkeliggørelse af en person. Vil det sige, at de hundredvis af vidner, der møder for retten hver eneste måned, er mistænkelige? Når Venstres formand har været i retten og er blevet afhørt af undersøgelseskommissioner, har han så været en mistænkelig person? Og mener fru Birthe Rønn Hornbech, at den måde at hænge folk ud på er god og fin jura? Jeg skal i øvrigt gøre opmærksom på, at beskyttelsesreglerne for de folk, der bliver indkaldt som vidner i denne undersøgelse, bliver bedre end i nogen af de tidligere undersøgelser.

Lad mig så sige mere generelt, at jeg selv og regeringen betragter ombudsmanden og ombudsmandsinstitutionen som meget vigtige dele af vort demokratiske system. Når ombudsmanden udtaler, at den undersøgelse, der er foretaget, ikke er betryggende, føler jeg i hvert fald, at regeringen og regeringspartierne har pligt til at reagere. Jeg synes, det er forkert ikke at tage ombudsmandens udtalelser alvorligt. Jeg synes, det ville være dårligt for vores samfund, hvis vi ikke tog en sådan institution alvorligt, og derfor tror jeg også, det er bedst for samfundet at lave denne undersøgelse.

Jeg tror også, det er bedst for politiet, for politiets ledelse og for alle implicerede i øvrigt, at der kommer denne undersøgelse, for man kan ikke bare lade ombudsmandens kritik hænge i luften. Det kan godt være, der ikke kommer noget nyt frem, men så kan der konkluderes på et fuldstændig uangribeligt og bredere grundlag, end det har været tilfældet tidligere. Og så synes jeg i øvrigt, at det vigtigste for os alle – både her i salen og uden for, altså også de autonome – må være at bestræbe os på, at vi aldrig igen kommer i en sådan situation, som vi var den ulykkelige nat.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det sidste er jeg enig med justitsministeren i, og derfor havde jeg også forventet, at justitsministeren havde koncentreret sig om, hvordan vi undgår en sådan situation i fremtiden.

Denne form for undersøgelseskommission er en gang miskmask rent juridisk, men mine betænkeligheder med hensyn til mistænkeliggørelse har ikke et hak med jura at gøre. De kommer af hensynet til alle politifolkene og deres udtalelser. De føler sig mistænkeliggjort og hængt ud, bare fordi de har gjort deres arbejde.

Når det drejer sig om retsstillingen, er det meget godt, at ministeren siger, at de afhørte har en retsstilling. Men det ved de ikke noget om. Vi har fra Venstres side stillet spørgsmål på spørgsmål i Retsudvalget, og hver gang har vi fået svaret: Det ved jeg ikke. Der har stået i svarene, at det er kommissionen, der skal bestemme det. Vi aner ikke her i Folketinget, hvilket omfang den undersøgelse får, men jeg kan jo håbe, at denne sag virkelig bliver en klods om benet på regeringen, så den mange år ud i fremtiden vil fortryde, at den har iværksat denne undersøgelse.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Justitsministeren siger, at man ikke kan lade ombudsmandens kritik stå uimodsagt, men jeg vil godt spørge: Hvorfor ikke? Er det ikke det, man har gjort snesevis af andre gange? Man har taget ombudsmandens kritik eller rapporter til efterretning. Jeg mener, at gentagne regeringer af både den ene og den anden og den tredje observans har gjort det, og mange gange har det været meget fornuftigt.

Men nu iværksætter vi altså den fjerde undersøgelse, og hvad nu, hvis resultatet af den fjerde undersøgelse ikke bliver helt det samme som resultatet af den tidligere rigsadvokats undersøgelse og ikke siger det samme som det, ombudsmanden skriver? Det er vel meget usandsynligt, at man vil være fuldstændig enig med alle andre. På enkelte områder har man vel en anden mening, og engang i 1999, når undersøgelsesresultatet kommer, vil der altså være et vist antal af de mennesker, der har beskæftiget sig meget med denne sag, der vil sige: Vi er uenige! Det vil være både lærde juridiske professorer og andre, og nogle af dem vil måske bede ombudsmanden om at se på den under-

søgelse. Og hvad skal vi så gøre, når der igen er uenighed? Skal vi så have den femte, den sjette, den syvende undersøgelse? På et eller andet tidspunkt må vi da sige: Nu kan der ikke graves mere i den sag, nu er der ikke sandsynlighed for, at der vil komme mere frem.

Jeg vil godt minde om, at ombudsmanden i sin redegørelse ikke tog stilling til, om det var nødvendigt eller rimeligt eller hensigtsmæssigt at lave en ny undersøgelse. Han skrev noget om det, men han sagde netop, at han mente, der kunne anlægges forskellige betragtninger, og derfor ville han overhovedet ikke blande sig i det. Det er altså ministeren og regeringen, der har fundet, at vi skal have denne femte undersøgelse, som meget vel kan blive fulgt op af en sjette eller syvende undersøgelse efter år 2000.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg har ikke bedt om ordet som ordfører, men jeg bliver nødt til at gøre et par korte bemærkninger.

Den ene er en reaktion på fru Birthe Rønn Hornbechs bemærkning om, at forslaget var noget makværk, og jeg forstod også – det var der i hvert fald en bemærkning om i betænkningen – at vi skulle have hastet ting og sager igennem i Retsudvalget. Men jeg har bemærket, at der ikke blev stillet krav om fornyet udvalgsbehandling under andenbehandlingen. Man kan selvfølgelig sige, at det skyldes, at man ved, det ikke ender med noget nyt resultat, men omvendt må man dog klart erkende, at den bemærkning om, at vi ikke har gjort vores arbejde ordentligt, er møntet på at komme ud ad vinduet og har ikke megen realitet bag sig.

Hele konstruktionen blev også kritiseret. Det blev sagt, at rent juridisk er det en mærkelig konstruktion, men den er jo bygget over præcis den samme model, som vi vedtog sidste år om Færøundersøgelserne. Og dengang var der i hvert fald ingen fra Det Konservative Folkeparti, som havde noget at indvende mod den konstruktion. De stemte for lovforslaget.

Den sidste bemærkning er til hr. Helge Adam Møller: Der er det specielle her, at ombudsmanden er kommet med en kritik, og et af de kritikpunkter, han fastholdt, var, at den undersøgelsesform, der var iværksat tilbage i 1993, ikke var egnet til at give indtryk af, at der var foretaget en uvildig undersøgelse. Så kan vi jo tage det til efterretning, siger hr. Helge Adam Møller, men hermed skruer han jo tiden tilbage til tamil-

sagen, hvor vi sågar havde en diskussion om, hvorvidt det, at man tager noget til efterretning, er lig med bare at sige nå, eller om det betyder, at man vil rette sig efter det, der bliver sagt. Og vi mener altså i regeringspartierne, at vi må tage det alvorligt, når vi får sådan en kritik plantet på bordet foran os.

Og så vil jeg slutte med at sige tak til både Det Konservative Folkeparti og Venstre, fordi man ikke vil skrive under på, at der skal foretages en folkeafstemning om lovforslaget. Tænk man ville have hindret en regering og et flertal i Folketinget i at få foretaget en undersøgelse af noget, som ombudsmanden i den grad har kritiseret, det ville da have været enestående. Men tak, fordi de to partier kom tilbage til fornuftens rækker, i hvert fald på det felt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 62 stemmer (S, SF, RV, EL og CD) mod 45 (V, KF, FP, DF og Addi Andersen (CD)).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 204: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Registersamkøring m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 7/2 96. Første behandling 13/3 96. Betænkning 2/5 96. Anden behandling 10/5 96).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 103 stemmer (S, V, KF, SF, RV, FP, CD og DF) mod 5 (EL).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 235: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Optagelse, dagpenge i forbindelse med ansøgning om social pension, kontingent for unge, mindstesats for efterlønsmodtagere).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 10/4 96. Første behandling 17/4 96. Betænkning 2/5 96. Anden behandling 10/5 96).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 104 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Tredje behandling af lovforslag nr. L 209: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Støtte- og kontaktpersonordning for sindslidende).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 21/2 96. Første behandling 29/2 96. Betænkning 2/5 96. Anden behandling 9/5 96).